

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

О самом питању. Синтагма „европски пут“, скоро увек са назнаком како је то нешто што нема алтернативу, толико је пута изговорена, на форумима састанцима, по медијима и ко зна још где, да се од тог силног понављања изгубило објашњење шта је то тачно европски пут, а нарочито се изгубила аргументација зашто он нема алтернативу. Тако је неприкосновеност европског пута стекла навијачку црту – наиме, држимо се пута који нема алтернативу без неке рационалне основе. Заиста, парола „европски пут нема алтернативу“ не разликује се битно од „звезда увек у мом срцу“, „један је партизан“, итд.

Стога већина становника Србије има своје сопствено тумачење тога шта је то европски пут, као и сврхе истог. Једино ће се сви сложити како је то пут узастопних корака у државној политици, који имају за циљ пуноправно чланство у Европској унији. Међутим, какве то последице има по живот нашег грађана, или по живот наше државе постаје већ предмет личног виђења или чак шпекулације. На пример, прича се да се у ЕУ свиње не могу клати по сеоским двориштима, већ искључиво на строго регулисан, хуман начин. Други пак говоре о европским регулативама које ће цивилизовати шалтерске службенике, или пак искоренити нехигијену по ресторанима и слично. Има их и који износе аргументацију озбиљнијег типа, говоре о реформи здравственог система, која треба да елиминира пословично дреждање, по још увек монополом заштићеним државним домовима здравља и болницама, као и паметнији начин здравственог осигурања....

Но, намера ми није да прикажем појединачне, партикуларне последице европског пута Србије, већ да дам глобални приказ тога шта тај пут доноси Србији, и наравно да понудим алтернативу.

С друге стране и критичари европског пута, скоро по правилу као једини противевропски аргумент наводе косовско питање. Наиме, они такође не улазе у дубљу анализу европског пута као таквог, већ напосто, целовитости државне територије придају приоритет. Из тога би се могло закључити да када би ЕУ којим случајем направила заокрет у косовској политици (од чега по свему судећи нема ништа), да би тада европски пут такође био неспоран.

Пре него што пређем на конкретна питања, ваља ми рећи да је тешко направити разлику

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

између европског и америчког пута. Истини за вољу, ЕУ води самосталну економску политику, али када је реч о спољној политици, или војним и безбедносним питањима, ЕУ заправо нема свој став. Да ли је то због тога што у самој ЕУ не могу да га артикулишу, захваљујући веома гломазном и неефикасном систему одлучивања, или пак зато што је амерички разлог јачи од става ЕУ? Шта год било, чињеница је, и то неспорна, да ЕУ по наведеним питањима или делује онда када америчка политика бива сатерана у ћошак, као у случају грузијског рата, или је њено деловање лишено снаге и ефекта и своди се само на пропаганду, као у случају другог ирачког рата.

Најзад, чини се да ни у самој Европи није до краја одређено шта је то заправо европски пут, па не чуди што у Србији свако на свој начин тумачи такав пут.

Привредни аспект. Најчешће се у прилог европског пута наводи његова привредна компонента. Међутим, и то се износи магловито, нејасно и забашурено, као на пример следећа реченица: „Дистанцу према ЕУ себи могу да дозволе само веома стабилне и развијене земље, док за државе попут Србије тренутно не постоји друга алтернатива“. Већина наших грађана интуитивно размишља како обичан свет у земљама Европе има већа примања и боље живи. Такво мњење захватило је наше житеље још у доба комуниста. Наиме, тада је велики број породица имао понеког гастарбајтера на чијем се примеру видело како је живот у Европи много бољи. Деведесете године донеле су нову потврду те чињенице.

Од петог октобра наовамо, стекао сам утисак како најватренији заговорници европског пута стварају некакву илузију да је „улазак у ЕУ“ нека врста коначног циља, онако као што будисти описују нирвану, а ми хришћани други силазак Христов на земљу, само лишено метафизике и духовности и сведено на материјалистички ниво. Као да је довољно ући у ЕУ, и тада ћемо моћи само да се извалимо у фотељу и зинемо, а онда ће нам храна сама упадати у уста. Извињавам се на баналности, али нисам једини који је овако растумачио проевропску пропаганду.

Међутим таква тврдња временом постаје анахрона, или барем недовољно прецизна. Иако се благостање запада полако стањује, ипак је приметна разлика у стандарду Србије и, на пример, Француске. Али, таква разлика се односи искључиво на земље такозване старе Европе. Не заборавимо да су и Мађарска и Бугарска чланице ЕУ, а да тамо нема готово ниједног нашег гастарбајтера, а вероватно неће ни бити. Тамо, наиме, нема посла и није привлачно за живот. Више није ни у Грчкој.

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

Али, чак и када би било до краја тачно, није довољно постати члан европског друштва народа да би се живело исто као и они. Заговорници европског пута ће се на овом месту сагласити и додати како европски пут није само пуко чланство, већ свеукупна трансформација друштва која за крајњи циљ има достизање европског стандарда, када говоримо о привредном аспекту, односно система вредности итд. Ако се, већ, од петог октобра Србија налази на европском путу, и ако иде тим путем са више или мање успеха, погледајмо какви су досадашњи учинци.

У недавном интервјуу недељном телеграфу [\[1\]](#), професор Јован Душанић каже да се привредна стратегија Србије заснивала на следећим параметрима: стабилном и непотребно високом курсу динара, и умањивању царинских стопа, ради отварања и либерализације тржишта. То је за последицу имало гушење, а у неким сегментима и потпуно уништење домаће производње, и заузврат поспешење увоза и појефтинијење и доступност стране робе. Неизбежни, у том случају, недостатак у буџету, држава је покривала двојачко, новцем од продаје друштвених предузећа и позајмицама и кредитима. Он чак додаје: „
Циник би рекао да, мада је домаћа производња добрим делом угушена, БДП расте из године у годину јер велике количине увозних роба треба превести (раст саобраћаја), продати (раст трговине), а становништву масовно одобравати кредите да би је купили (раст финансијског сектора).

Душанићев интервју обилат је подацима, и као такав значајан је, јер не само да потврђује оно што је и лаику очигледно – да је у Србији производња потпуно замрла – већ објашњава узрок и начин на који је то постигнуто. Он експлицитно наводи: „*Економска политика се базирала на Вашингтонском договору – неолибералном програму реформи који су сачинили Међународни монетарни фонд, Светска банка, Министарство финансија САД и УСАИД, и чији су основни елементи стабилизација, либерализација и приватизација.*

“ А да је производња замрла, и да је Србија преплављена увозном робом која се финансира кредитима више је него очигледно. Некада је ЕИ Ниш, сасвим лепо производила телевизоре у не малим тиражима, и нико ме не може убедити да уз мало пажње и бриге та фирма, или нека друга приватна није била у стању да производи мобилне телефоне, будилнике, плазма телевизоре и осталу техничку робу. Данас је сва електронска роба увозна. Сетимо се гигантских грађевинских предузећа која су извозила своје услуге по земљама арапског света, што данас нико не ради. Сетимо се извоза одеће и обуће у Совјетски савез, што данас опет, нико не ради, и да не набрајам.

Све у свему привреда стоји много горе, него што је стајала касних осамдесетих, или чак деведесетих година. Наравно, на овом месту могућа је тврдња како је европски пут

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

заправо исправан, али је рђаво спровођен, али само теоретски. Јер, шта би нам донело прикључење ЕУ. Донело би даље кораке у правцу који је већ показао лош резултат. Донео би не смањење, већ потпуно укидање царина и исту монетарну политику. Уосталом, стручњаци кажу да је, на пример, португалска привреда значајно изгубила на конкурентности уласком Португала у еврозону. Другим речима, улазак у Европску унију уместо да донесе најављено благостање, заправо би додатно продубио све невоље које данас има српска привреда. Најзад, можда се и нашим суседима Хрватима, Мађарима, Бугарима и Грцима догодило нешто слично.

Све то, као да потврђује давнашње, али и даље актуално размишљање немачког политичког економисте Фридриха Листа, који сасвим јасно уочава опасности од либерализације трговине, између нација неједнаке индустријске (данас привредне) развијености, и уопште опасности од стављања привредних изнад националних интереса. Дословце, он каже:

„Уочио сам да популарна теорија уопште не узима у обзир нације, већ просто целу људску расу, с једне стране, односно појединца с друге. Јасно сам видео да слободна конкуренција, између две земље које су високо развијене може бити обострано корисна у случају да су обе у скоро једнаком ступњу индустријског развоја, као и да сваки народ који је имао несрећу да заостаје за другим у индустрији, трговини, и саобраћају ... да мора, пре свега, да ојача своје сопствене моћи, како би могао да се упусти у слободну конкуренцију са напреднијим народима. Једном речју, спознао сам разлику између космополитске и политичке економије.“ [\[2\]](#)

Уместо потпуне либерализације, Лист говори о такозваним аутаркичним просторима – довољно великим просторима чији привредни живот може да се одвија самостално, без икаквог додира са спољним светом.. Лист предлаже делимичну либерализацију. Либерализује се тржиште унутар датог простора, док се пажљивом царинском политиком, омогућава да поједине привредне гране унутар простора не буду руиниране спољним утицајем, барем до тренутка када постају конкурентне спољним изазовима. Тако тржиште ради на корист нације, а не на њену штету.

Дакле, очигледно је да европски пут заправо не доноси материјално благостање, као што његови заговорници желе да нам прикажу, већ напротив европски пут, као и цела концепција неолиберализма, има за циљ да пружи неколико удобних година, како би се земља задужила, а њена производња елиминисала. Све то са циљем да се западна предузећа ослободе конкуренције, а држава стави у дужничку зависност.

Такав план користан је и за одређену категорију домаћих привредника. То су такозвани *компрадори*

, које описује Слободан Антонић у истоименом чланку

[\[3\]](#)

, али је зато погубан и штетан за државу у целини. Отуда Листова девиза да интереси нације морају да стоје испред интереса капитала добија пуни смисао. Ваља напоменути и да је непосредна последица Листових расправа било стварање царинске уније северно немачких држава у другој половини деветнаестог века, такозване „Цолферајн“. И управо је то раздобље обележио снажан полет немачке привреде.

Културни аспект. Западно европска култура је блиска култури балканског простора, али није са њом идентична. Утицај западноевропске културе на нашу културу је значајан, посебно у раном деветнаестом веку, између два светска рата и у последњих двадесет година. Иако је период напуштања комунистичке идеологије био прожет уверењем како је западноевропска култура виша и племенитија, сада се већ осећају рђаве стране тог утицаја и вреди запитати се да ли је културна идентификација са западном Европом прави избор. Тим пре, што наша политичка врхушка недвосмислено заступа потврдан одговор. Отуда њихов навијачки став. Чини се чак да је њихово унутрашње поимање такво да живот становника ЕУ вреди више него живот неког другог. О томе сведоче снажне реакције наших политичара поводом убиство Бриса Татона, спрам много блажих реакција када је у питању било убиство Ранка Панића на митингу Српске радикалне странке, или пак још ранијег убиства малог Циганчета од стране групе Скин хедса. О томе сам детаљно писао у чланку „Чији је живот вреднији?“ [\[4\]](#).

Терминолошка опаска: Термин европска култура је непрецизан, јер та култура обухвата само западне крајеве европског континента. Леонтјев и рани евроазијци користе термин романо-германска култура, а данас се на руском говорном подручју користи термин вестернистичка. Ја ћу користити термин западњачка, који је некако најлакши за изговор, без намере да буде пежоратив.

Многи сматрају да је круна културе, или да кажем висока култура, уметност коју она остварује. На том пољу се могу веома јасно запазити сигурни знаци пропадања западњачке културе. Западна Европа, већ дуже времена није изродила вајара попут Микеланђела, песника попут Шекспира или композитора попут Бетовена, а сада је далеко чак и од мањих величина, као што су сликар Сезан, писац Томас Ман или композитор Ђакомо Пучини. Они уметници двадесетог века који се могу сматрати врхунским, стварали су дела намењена малом броју људи посвећених уметности и уопште у прошлом веку указује се одвојеност уметности од других друштвених токова.

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

Све ово додуше не важи за савремене уметности попут филма, али се и ту може запазити знатно опадање. То наравно не значи да је западњачка уметност потпуно смеће (штавише у прошлости она је без премца) али значи да у одређеној мери она живи од старе славе.

С друге стране у домаћој уметности уочавају се одређена одступања. Српски филм није пратио у потпуности светске трендове, а није без квалитета. У сликарству постоји озбиљна противречност између академског сликарства као западњачке тековине и иконописа као српске народне уметности (оно ипак иконапис се везује за шире подручје од Србије, али свакако не западно). У музици пак постоји далеко више толеранције, па су у све музичке школе уведени смерови који се баве етно музиком. Не заборавимо да су у оквиру популарне музике „народњаци“ преживели упркос томе што их држава није подржавала, што се не може рећи за „рок'н'рол“ сцену, поред ЕХИТ-а постоји и Гуча, итд.

Србија није једина земља која не прати у потпуности линију западне културе. Штавише, ниједна незападна земља не прати у потпуности ту линију, а то је и немогуће. То доказује Николај Трубецкој у свом чланку „Европа и човечанство“ [\[5\]](#) из давне 1920, а који је још увек сваким својим редом актуелан. Трубецкој још доказује да је покушај усвајања у пуној мери западне културе или ма које друге немогуће извршити без озбиљног насиља над сопственим народом. Поента тог чланка није само техничка, већ и вредносна, јер се Трубецкој обрачунава користећи математичку прецизност са увреженим мишљењем да постоје ступњеви у развоју цивилизације, од којих је запад на највишем ступњу, док остали народи могу бити мање или више заостали.

Међутим, култура није само уметност већ много више од тога. Она укључује базичне постулате живљења једне заједнице. Од наизглед небитних ствари као што су начин одевања, организација ентеријера, преко породичних односа, па све до вредносних система самог друштва. Моменат где се највише осећа варничење између западњачке и српске културе јесте контраверзно питање „геј параде“, извучено као највише експониран пример манифестације о прихватању различитости, или краће о толеранцији.

Није на одмет приметити да се у Србији одбацивање средине манифестује најчешће кроз терање вицева или неки други снажнији облик извржавања руглу – пришивање поспрдних надимака и томе слично. Изузетци од овог правила су веома ретки (иако постоје). Западна култура, за узврат, подразумева далеко суровију реакцију средине на неприхватљивог појединца. То може бити избегавање дружења, немогућност појединца

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

да се запосли, јавне и тајне претње, па све до институције линча која је у последње време изгледа замрла, али је зато у прошлости била широко заступљена. Неприхватљив појединац може бити црнац на америчком југу, хомосексуалац у викторијанској енглеској итд.

Разлике у начину на који средина третира изопштеног појединца – у Србији га не цене, а на западу врше насиље – сигурно имају некакав дубљи корен. Не пледирам да знам одговор на ово питање, али скренућу пажњу на дело Жана Делимоа „Страх на западу“ [[6](#)]

, у којем аутор користећи веома обимну грађу, изводи тезу да је западноевропски свет захватила не само појединачна, већ и колективна психоза страха од половине четрнаестог века до краја осамнаестог, тачније од епидемије велике куге (1347), па до краја Јакобинске диктатуре (1794). Делимо тврди да се западноевропски свет ослободио страха ломачама, прогонима, малим геноцидима, али и оним великим, на пример над пражитељима америчког континента, да је страх за сопствену егзистенцију одагнао тиме што је докинуо туђу егзистенцију.

Последње се може сматрати насиљем које читава цивилизација врши из страха, а када се сведе на ниво појединца, онда су то свакако суманути ловови на вештице. Има много логике у овој тврдњи. Од свих атлантских народа, Французи су некако најмање ревносно уништавали америчке домородце, али су зато неконтролисани бес истражили на сопственој аристократији и сопственом народу у време револуције. И док су се атлантски народи до Наполеонових ратова избеснели и решили се панике, дотле немачки свет није имао такву прилику. Немачка је напротив, све то време пре била објекат него субјекат насиља. Током верских ратова, њеним територијама, осим домаће Хабсбуршке, продефиловале су и војске Шпаније, Француске, Данске и нарочито Шведске, све од реда плаћеничке. Отуда се немачко дивљачко иживљавање током другог светског рата над Јеврејима, Словенима и другим може сматрати закаснелом реакцијом на доба великог страха.

Делимо греши када тврди да се западни свет ослободио страха, пре би се рекло да га је свео на разумну меру. Да бисмо се у то уверили довољно је погледати телевизор у америчком избору. Страх има на претек, од жанровски чистих хорор филмова, преко полухорор филмова о ванземаљцима на пример, затим забавних полицијских серија о патолошким убицама и злочинцима, па до документарних емисија о изопаченим умовима или могућим природним катаклизмама као на пример ерупција мега вулкана у Јелоустон парку.

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

Занимљиво је да се психоза страха заједно са свим њеним последицама од свих западноевропских земаља најмање запажа у Италији. Изгледа да је италијанска ренесанса, италијански блистави Ћинквећенто дао нешто другачији одговор на изазове страха на западу.

Хомофобија на западу не разликује се битно од страха од вештица – неко различит на овај или онај начин непојмљив својим припростим и необразованим комшијама у њима буди страх. Они га оглашавају за непријатеља друштва и онда га ликвидирају. У случају лова на вештице то није био само страх већ колективна панична хистерија у којој би озлоглашени појединац напосто био смакнут. У случају хомофобије епилог је мање драстичан, али у основи исти. Стога је „геј парада“ решење сасвим примерено западном друштву. Разни хомосексуалци шетају се улицама центра града, често у друштву високих државних функционера. Тиме показују да су и они део друштва и то *безопасан*, што утиче на смањивање страха и опадање броја хомофоба. У Србији, међутим, покретачку снагу далеко чешће чини инат него страх. Стога када се толико инсистира на геј паради као на тековини цивилизације (а заправо само западне цивилизације како доказује Трубецкој), то неминовно доводи до повећања броја хомофоба.

Но, иако су ове разлике очигледне, ипак различите ЛГБТ организације и даље инсистирају на геј паради. Склон сам да тврдим, иако немам доказа, да њихова иницијатива и идејно и финансијски потиче са „напреднијег“ запада. Откуда потреба запада да намеће решења која код њих функционишу народима за које је очигледно да ће произвести супротан ефекат?

Најбаналније је рећи да иза тога стоји заблуда да је човечанство јединствено, те да се развија прогресивно, и да је запад на највишем ступњу развоја. Међутим, то није довољно, јер би се већ неко паметан досетио да каже како у „заосталим“ друштвима треба применити њему одговарајућа средства све док не достигне потребан ниво развоја.

Ствар је у следећем. Ослобађање од страха на западу, прати феномен колективне кривице. Кривица је уткана у свест западног човека више векова, готово читав миленијум рекао бих. Више пута сам био зачућен, када ми познаници атеисти из западних крајева бивше СФРЈ објашњавају свој атеизам, речима како је бесмислено да се плаше некакве казне на оном свету за одређене прекршаје почињене на овом. Иако су догматске разлике мале, чини се да је католичка црква далеко више инсистирала на кривици због првородног греха, и страху од мука у паклу него православна, барем у егзотеричном правцу, намењеном широким масама. Разговарајући са свештеницима и монасима увек

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

сам стицао како је основа православља неизмерна и неки пут неоправдана љубав Божија, а не страх и кривица. Тешко је рећи да ли су страх и кривица последице или узроци вокабулара латинске цркве, али је чињеница да су они свеprisутни. Протестантизам је још више изоштрио ове категорије, посебно његов калвинистички облик. Опседнутост моралисањем међу калвинистичким и сродним становништвом англосаксонског подручја постала је већ пословична.

Превазилажење грехова прошлости, почињених у махнитом страху подразумева рационално суочавање и сагледавање непотребности таквог чина. Са моралне тачке гледишта то је осећај кривице. Стога су, на пример Холанђани, Енглези и Американци, који су заправо извршили највећи геноцид у историји човечанства очистивши у потпуности читав континент од затеченог генетског материјала, управо највећи борци за толеранцију. Наиме, они тиме показују да су превазишли грехе из прошлости, и на неки начин се искупљују. И не само искупљују, већ пребацују кривицу на неког другог. Тако је Нирнбершки процес који је у први план ставио холокауст и нечовечно иступање трећег рајха потиснуо англосаксонско нехумано управљање колонијама у савремено доба, односно њихов геноцид у седамнаестом и осамнаестом веку. То што је хомосексуализам био затворски кажњив у Британији пре неких стотинак година, и што су Енглези прихватили да је то глупаво, чини их да се осећају кривим због тога. Али редовно одржавање геј парада по Енглеској није довољно да потисне тај осећај. Потребно је ангажовати се за права хомосексуалаца у другим „још неразвијеним“ друштвима. И више од тога, потребно је борити се, ангажовано, против злочинаца који то право угрожавају.

Наравно „геј парада“ је овде узета као узорни пример, али таквих примера има на претек. На пример кампања „буди фин“ са РТС-а, или на пример борба за права циганске мањине. Поменимо и потребу председника Тадића да усваја осакаћену кучку. Поред ових мање важних момента имамо и далеко битније као што је реформа школства које се покушало да доведе у стање у којем постоји у западним земљама и које је примерено њиховој култури, и да не набрајам.

Уопште у питању је читава кампања једне групе људи који су себе прогласили другом Србијом. Крајње неоправдано. јер су бројчано и ауторитетом занемарљиви. Међутим, поред културне ограничености, њих краси и помамна дидактичка жеља, па уз помоћ новчано дарезљивих невладиних организација и „проевропске власти“ ено их где се у сваким новинама и на свакој телевизији оглашавају са препознатљивом острашћеношћу.

Случај Сребренице у основи је културни проблем, иако има непосредне и важне дневно политичке консеквенце. Англосаксонски и уопште калвинистички свет одвајкада има

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

потребу да друштва њима неразумљива проглашава за дивљаке. У почетку (17. и 18. век) су дивљаци били вредни уништавања, нешто доцније они су постали објект колонијације, јер као дивљачка друштва, њима је морало управљати оно напредније, а њихов материјални статус је, дакако, био заслужен спрема њиховог дивљаштва. У двадесетом веку под утицајем психоанализе и тај тренд се променио, сада се дивљачка друштва преваспитавају, а бес и мржња управљена је ка елити тог „дивљачког друштва“ као што је био случај са јапанским или немачким друштвом по окончању другог светског рата. Стога је оглашавање Срба за дивљаке и нецивилизоване и прогањање њиховог вођства по хашком трибуналу нешто сасвим нормално за Американце, Енглеze, Холанђане, па чак и за Французе, који су додуше у више наступа хистерије своје калвинисте што побили што протерали, што покатоличили, али су кроз филозофију просвећености и још раније јансенистичку попримили много калвинистичких црта.

За Немце међутим, то је веома важно, чак насушно потребно из других разлога. Наиме, протеклих пола века они су били узорни пример дивљачког народа који је заслужио преваспитавање и кажњавање њихових вођа. Стога оглашавање Срба за савремене дивљаке, за Немце значи смањивање моралног притиска на њих и пребацивање истог на нас. Из свих наведених разлога преувеличавање збивања у Сребреници и подизање у ранг геноцида јесте резултат консензуса у западном свету. Што се тиче калвинистичког света они би једнако били задовољни и оглашавањем Хрвата за савремене дивљаке. За Немце то не би смели бити Хрвати који превише личе на Немце, а и своје најмонструозније злочине починили су под њиховом заштитом, али би могли бити босански муслимани.

Међутим, избор Срба за непријатеље није диктиран само унутрашње психолошким противречношћу западног света на линији страх – кривица, већ и стварним политичким разлозима. То што би Немцима сасвим одговарало да се заборави прошлост, недавна у којој су они били оглашени за дивљаке никако не значи да су они изумели заборављање прошлости. То су заправо били Американци, творци прве савремене републике. Управо у Америци, могло се започети са стварањем цивилизације ни из чега, цивилизације која нема прошлост. Занимљиво је питање шта стоји иза потребе за оснивањем цивилизације ни из чега, и откуда потреба да се заборави прошлост. Ја не знам одговор на то питање, али знам да поистовећивање са народима европске заједнице подразумева да и ми заборавимо своју прошлост, па да је се онда, као туристи са фото апаратима, присећамо када нам туристички водич нешто каже. Сви западноевропски народи су дебело у том стању. Они су своју прошлост заборавили, њихова прошлост није саставни део њихових живота, они прошлост гледају по музејима. Штавише, заборављање прошлости је манир. У приватним проблемима се често предлаже заборављање прошлости....

Суровост са којом се западњаци обрачунавају са „дивљачким друштвима“ можда вуче

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

корен из есхатологије савременог западњачког друштва. Као одговор на све природне и друштвене недаће, западни свет је замислио неко царство свеопште среће, благостања и једнакости. Замисао таквог царства није ни нама страна, јер и наше бајке, као и западњачке, завршавају се хепи-ендом „... и живели су срећно до краја живота“, што се за античке или далекоисточне приче не да казати. Међутим, додатна поента тога јесте да је то царство намењено читавом човечанству, а да онај ко не следи такав пут није само државни или национални непријатељ, већ непријатељ читавог човечанства. Стога се за западњаке борба против њихових противника своди на дератизацију, на борбу против – не људи, већ гамади. О томе говори Карл Шмит [\[7\]](#). Отуда не чуди што је смрт Слободана Милошевића, демократска омладина прославила балонима. На тај бедан вандалски чин, западњачка јавност остала је нема.

Страх, кривица и заборављање прошлости нису једине одлике западњачке културе, али су овде истакнуте као управо оне које имају погубан утицај на нашу народну културу. На пример, посебно занимање за машине и механизме специфично је за западњачку културу, о чему говори Шпенглер [\[8\]](#), а касније и Тојнби [\[9\]](#). Последњи чак тврди да је демократија начин да се од друштва направи механизам. Такву тенденцију можемо пратити уназад све до спартанског друштва, као првог механизованог друштва са механизованом војском, с том разликом што је спартанским механизмом управљао спартански закон, односно Ликургов закон никада записан, али свеprisутан, а над њим је стајао спартански дух. Заузврат, ако је веровати Карлу Шмиту [\[10\]](#)

индустријска револуција, ослободила је свет машина окова, тако да над савременим светом технике не стоји никакав дух, и да је она изазов постмодерног друштва, у смислу да ће оно друштво које успе да заузда технику постати водиља осталима, али то тренутно није тема...

Све у свему културни аспект европског пута, уколико га желимо значи:

1. Да ћемо прихватити да смо злочинци, и да ћемо се јавно и ритуално одрицати својих вођа који су нас у „злочине“ водили;
2. Да ћемо заборавити своју прошлост, и тиме постати маса грађанског становништва без националног и културног идентитета;
3. Да ћемо у далекој будућности имати прилику да друге народе још неприкључене

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

европском културном комонвелту подучавамо цивилизацији, да тражимо суђење њиховим вођама и тако са себе сперемо „злочин“. Наравно, ако се европска цивилизација и даље буде налазила у експанзији, што је упитно.

Спољно политички аспект. По овом питању, ствари стоје толико јасно и недвосмислено да их скоро не треба објашњавати. Осим у самом почетку, европска унија и САД водили су истоветну политику на Балкану. И та политика за резултат је имала саботирање односно сламање сваког политичког пројекта који се могао назвати српски, без обзира да ли је иза њега стајао Слоба, Караџић, Коштуница или Тадић. Почевши од извештаја Бадинтерове комисије, преко срамног понашања мировних трупа које су запоседале подручја освојена од стране Срба, гарантујући неутралност, а затим их препуштала хрватским или муслиманским трупима, па тако више пута. Даље: дејтонски споразум, Вокеров извештај, затим мартовски погроми из 2004. године, онда референдум у Црној Гори, где су отворено подржали независност, затим признавање независности Косова, намера да се ликвидира република српска, па најзад последња свињарија са мобилним телефонима на Косову.

Изјаве како ЕУ не стоји иза Ахтисаријевог плана, или како не подржава нацрт Питера Фејта су толико еклатантне лажи да само озбиљно ментално поремећен човек може у њих да поверује, јер наиме, Питера Фејта је управо поставила ЕУ, и он спроводи Ахтисаријев план. Да ЕУ то не подржава, сменила би га и поставила неког другог.

Уместо да набрајам доказе како је европска заједница, исто као и САД и НАТО наш политички противник, ја ћу показати да то није случајан избор, нити последица наших рђавих политичких потеза, већ да је то геополитичка неминовност независна од политике српских власти.

Спољна политика, најпре Британије, а затим и Сједињених држава руководила се геополитичким разматрањима Хелфорда Макиндера [\[11\]](#), познатијег и као оца геополитике, који је своја истраживања започео примећујући да су током историје на развој западне цивилизације често утицала збивања у унутрашњости азијског копна, која су због удаљености била непозната. Познате су биле само последице, а то су поврмени изливи ратничког становништва у правцу европског запада. Макиндер чак тврди да је у својим коренима западноевропска цивилизација задобила замајац тражећи одговоре на ратничке изливе из средишње Азије. Тај простор он назива „средишња земља“ или „хартланд“, и примећује да је у савремено доба (а он је писао почетком двадесетог века) Русија успела да интегрише читав тај простор. Доктрина којом се руководи Макиндер, а следи га англосаксонска спољна политика, говори да је у циљу

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

обезбеђења западноевропског простора, али и шире, приобалног појаса уопште, важно спречити изненађења која је средишња Азија у стању да приреди, тако што ће се у потпуности исконтролисати тај простор.

Америка је наставила да следи ту политику из разлога што себе поима као обалску творевину, као џиновско острво, којем је трговина најпреча, и чији је елитни род војске морнарица. Стварање „прстена анаконде“, односно различитих војних савеза дуж евроазијске обале, са намером да се дејство Русије, односно Совјетског савеза пригуши, и напослетку угуши била је и остала Америчка политика.

Руска и Немачка политика је политика континенталног народа, који постепено заокружује границе свог простора, обухватајући околна подручја и народе као пограничне провинције са већим степеном аутономије. Покушај формирања средњеевропског царства са Немачком у средишту, пропао је поразом трећег рајха. Евроазијско царство Совјетски савез уздрмано је током деведесетих година, али није пропало.

Европска унија са Немачке тачке гледишта јесте наставак, на други начин наравно, геополитичке тежње за интеграцијом средњеевропског простора, такозваног „лебенсраум“. Међутим, унутар европске уније постоје и снаге које се опиру том пројекту, а то пре свега чине државе бившег источног блока, али и Британија.

Откуда то? Англосаксонска геополитика (Макиндер, Хомер Ли [\[12\]](#)) тврди како би Англосаксонски свет претрпео ударац од којег се не би опоравио кад би којим случајем, Немачка и Русија ступиле у савез. Отуда је део савремене америчке политике стварање такозваног „санитарног кордона“, односно појаса нестабилних и проблематичних држава које треба да ометају нормалну привредну и дипломатску комуникацију између Русије и Немачке [\[13\]](#). Пример Украјине за време Јушченка и гасне кризе је узоран. Узгред, Америка се бави прављењем и других санитарних кордона, који представљају данас, унутрашњи прстен анаконде око Русије, на пример нестабилни Кавказ који одваја Русију и од Турске и од Ирана, итд.

Како се ове глобалне тежње рефлектују на Балкан? Веома просто. Природан избор Немачке политике на Балкану јесу Хрвати, који су у културном смислу веома блиски Немцима, а у саставу Хабзбуршке монархије показали су се као врло корисни и

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

кооперативни. Срби су непожељан фактор, јер су у више наврата саботирали немачки продор на исток. Штавише, Срби су имали и даље имају тенденцију да буду осовина Балканског уједињења, макар и само идејно, што је више пута штетило немачким плановима.

Са англосаксонске тачке гледишта, Срби су непожељни управо зато што могу да на Балкану представљају средишњу снагу, јер је Србија, а посебно Моравско Вардарска долина, Балкански „хартланд“. Стога је паметно око Србије постављати прстен анаконде и мини санитарне кордоне, као што су Босна, Црна Гора, Македонија или привремено окупирано Косово. Као шлаг на торти, језичка и верска сличност са Русијом упозорава да Србија може постати Руски савезник на Балкану. Иста језичка и верска сличност краси и Бугаре, али су Бугари далеко мање склони формирању сопствених политичких пројеката, а историја је показала да колико год су склони да иду низ длаку Русима, толико исто су склони и да изневере сваки договор са њима.

У почетку су Срби били потенцијални савезник, јер је балканску кризу почетком деведесетих година прошлог века отворила немачка тежња за реинтеграцијом Словеније и Хрватске у средњеевропски простор, што није у интересу Америке. Али, Американци су убрзо пронашли боље савезнике. За њих то је сваки реметилачки фактор, сваки народ који нема ни на кога блиског у региону да се ослони, а при томе нема никаквог изгледа да оствари хегемонију. Дакле, амерички избор босанских муслимана и Шиптара за савезнике логичан је и природан.

Политика слабљења Србије резултанта је атлантистичких и средњеевропских тежњи. Поставља се питање докле треба слабити Србију, односно колико то слаба Србија треба да буде да је западна коалиција остави на миру. У почетку се мислило да је Книнска крајина довољна жртва, и да ће се у будућности моћи остварити равнотежа поделом Босне. Касније се мислило да је Црна Гора последње што ће одузимати, па Косово. Међутим отпочео је притисак на Републику Српску, а затим и за аутономијом Санџака.

Моје мишљење је да не постоји довољно слаба Србија, и да ће западни савезници тежити да нас у потпуности униште. Не ослабе, већ управо униште, јер смо више пута показали да можемо да преокренемо резултат из наизглед потпуно изгубљених положаја, као 1815-е или 1915-е. (Чудна подударност, можда је 2015 та година!) Сматрам да је заблуда да ће запад престати да нас малтретира ако признамо Косово. Наставиће даље све док последњи Србин не нестане са лица земље, било тако што ће умрети било тако што ће се одродити, па говорити за себе да је Војвођанин којег су Срби покушали да асимилују и слично.

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

Логика би налагала да се запад заустави оног тренутка када процени да Србија више никад неће представљати претњу по њихове интересе, али нажалост наша матрица размишљања њима је страна, па никада неће бити довољно сигурни, посебно имајући у виду нашу способност дизања из пепела која се указала више пута у историји. Када се на то надовеже страх – спиритус мовенс запада, то значи да Срби треба да престану да постоје.

Укратко, спољнополитички европски пут значи озбиљну, ако не и потпуну дезинтеграцију српског националног и државног простора, можда чак дотле док Србија потпуно не нестане.

Да ли је алтернативни пут могућ? Више пута сам водио разговоре са познаницима – поборницима европског пута. И када прихвате сву претходно наведену аргументацију, они извлаче нови адут из рукава. Питају: „Па зар то нисмо већ пробали деведесетих и нисмо успели?“ Кажу: „Не може шут са рогатим.“ И све у том стилу, образлажући, како је сила на страни запада, те да је алтернативни пут заправо немогућ.

У вези са тим, треба имати у виду пре свега да је време једнополарног света прошло. Ако је крајем прошлог века разлика између синтагми западни свет и међународна заједница била неприметна, она то данас више није. И тада је став међународне заједнице означавао у ствари став западног света, САД-а и европске заједнице, али је тада остатак света имао занемарљиву политичку тежину. Јапан, иако привредни гигант, политички је био потпуно без тежине. Данас постоји снажна противтежа западном свету на свим пољима. У привредном смислу, то су пре свега земље БРИК, Бразил, Русија, Индија и Кина, у политичком смислу, то су Русија и Кина, као силе са артикулисаним тежњама, али и Латинска Америка и исламски свет као још увек непотпуне и неартикулисане творевине, али са веома нагомиланим антизападним расположењем, и са великим бројем становника.

Али, чак и унутар једнополарног света постојали су изузетци, државе, чак мале државе које су у потпуности очувале своју независност на овај или онај начин. Ту пре свега треба поменути Кубу, Либију и Иран. Свака од тих држава је платила неку цену своје независности. Можда се чини да је та цена скупа, али ваља имати на уму да израстањем алтернативних полова цена независности неминовно опада.

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

Најзад, према Милошевићевој Србији запад је применио све методе које познаје савремена политика: политички притисак, економске санкције и непосредну војну интервенцију, и ништа од тога није упалило. Оно што је коначно успело, било је изазивање унутрашње нестабилности, и најзад после петог октобра видело се да је поред свих напора и улагања учинак половичан, јер се запад у спровођењу својих интереса могао ослонити само не део бивше опозиције.

Да се манемо Кубе, Либије и Ирана, ако је Милошевић током десет година могао скоро без икакве подршке са стране, са привредом на умору и умирућом идеологијом да читавих десет година одолева притиску самопрокламоване међународне заједнице – западњака, која је укључивала чак и „продужену руку дипломатије“ – војну интервенцију, онда би свакако нека нова патриотска власт могла да постигне далеко значајнији резултат.

Садашња Србија у односу на Милошевићеву има предност у боље постављеном међународном окружењу, али има и два недостатка. Први је тај што су Црна Гора и Косово искључени из српског државног простора, прва у потпуности, и стварно и правно, а друга делимично и не правно. Друга је у томе што је привреда у горем положају, него што је била. Стога је при реализацији алтернативног пута корисно, ако не и нужно потражити савезнике на другом месту.

Политичар који буде желео да води самосталну политику мораће да се носи са притиском запада, затим са унутрашњим отпором који ће чинити како педесет и лева Србија (која је себе прогласила за другу) тако и финансијски профитери европског пута назвали их ми компрадори, тајкуни или увознички лоби, али и са нарастајућим спољно политичким амбицијама Турске.

Већина новостворених, или још увек нестворених полова нема непосредне интересе на Балкану и тешко је међу њима наћи корисног савезника. Међутим то није случај са Русијом. Русија, осим економског опоравка, на добром је путу да оствари својеврстан „рисорђименто“ бившег совјетског простора. Промене у политичким курсевима бивших совјетских држава од 2005 године иде по правилу у правцу ка Русији. Последња и вероватно најважнија промена односи се на Украјину. Са привредним потенцијалом, контролом снабдевања енергентима безмало свих држава старог света, и са војском која може да парира НАТО пакту, Русија се појавила на Дунаву, на граници Балкана. Сумануто је претпоставити да ће Русија бити незаинтересована за Балкански простор и да ће индолентно посматрати како се ту утврђују њени противници. Једнако је сумануто претпоставити да Русија има ограничену снагу, те да је Балкан довољно ниско на списку

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

приоритета да ће Русија ограничити своје деловање тамо.

Истина је да Русија неће и не жели да сама спроводи српске интересе на Балкану, и она то сада не ради из простог разлога што ни Србија не ради на својим интересима. Онолико колико се Србија заузела за своје интересе, наишла је на снажну и недвосмислену подршку не само Русије и њених савезника, већ и других антизападно расположених држава, као што су Венецуела или Иран. Штавише, на недавној седници Савета безбедности, Русија се више заузела за српске интересе од саме Србије! [\[14\]](#)

Српски пут. Остаје још да се формулише, шта је то српски пут и шта су то наши приоритети у будућности. Из свега што сам излагао, недвосмислено је јасно да то мора бити:

1. У политичком смислу, балкански „рисорђименто“, а то значи пре свега реинтеграција Косова у српски државни простор, а затим поновно окупљање српских и Србији наклоњених држава у савез, ако не и заједничку државу, а то су Босна, Црна Гора и Македонија. Без икаквих скрупула треба поставити и питање ревизије неких Балканских граница које су ишле на нашу штету, пре свега са Хрватском и Албанијом. Ако не ревизију, а оно барем демилитаризацију важних подручја, као што су десна обала Дунава, Дубровник, превлака, и подручје Скадра.

2. У привредном смислу, то значи формирање Балканског привредног подручја, којем недостају довољне залихе нафте и гаса да би чинили аутаркични простор. Тај недостатак премостити привредним повезивањем са земљама које те сировине поседују, а чији степен развоја не угрожава Србију, пре свега са арапским земљама и Русијом.

3. У безбедносном смислу, оформити Балкански савез држава који ће представљати противтежу НАТО пакту на западу, где је изражен Немачки утицај, и на југоистоку, где је изражен амерички, односно турски утицај.

4. У културном и државном смислу, то значи повратак сопственом националном идентитету и потрагу за сопственим идеолошким опредељењем.

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

5. У спољнополитичком деловању ослањање на Русију и њене савезнике је неминовност.

[1] <http://www.nedeljnitelegraf.co.rs/pregled/212/>

[2] http://en.wikipedia.org/wiki/Friedrich_List#View_of_Britain_and_world_trade

[3] <http://www.nspm.rs/politicki-zivot/kompradori.html>

[4] <http://www.istocnik.rs/zivot.html>

[5] Николај Трубецкој: *Европа и човечанство*, Логос, Бачка Паланка 2004, оригинал на руском Софија, 1920.

[6] Жан Делимо, *Страх на западу (од XIV до XVIII века) – опседнути град*, Књижевна заједница Новог Сада, Дневник, 1987, оригинал на француском, Париз, 1978

[7] Карл Шмит, *Појам политичкога*, у збирци текстова: *Норма и одлука* – Карл Шмит и његови критичари, Филип Вишњић, Београд 2001, оригинал на Немачком 1932.

[8] Освалд Шпенглер, *Човек и техника*, Велвет, Београд 1995, оригинал на Немачком, Минхен 1931

Има ли европски пут алтернативу?

Пише: Драгољуб Ј Кечкић
субота, 05 јун 2010 13:30

[9] Арнолд Тојнби, *Истраживање историје (III С III Диференцирање приликом рашћења, стр 224)*, Каријатиде, Пеосвета, Београд 1970, оригинал на енглеском, Лондон, 1934-1954

[10] Карл Шмит, Планетарна напетост између истока и запада и сучељавање земље и мора, у електронској верзији на: <http://www.scribd.com/doc/7540101/Karl-Smit-Planetarna-napetost-izmedju-istoka-i-zapada>, оригинал на немачком, 1959

[11] Хелфорд Џон Макиндер, *Географска осовина историје*, у књизи А. Дугин, *Основи геополитике 2 – просторно мислити*, Екопрес, Београд 2004, страница 229, оригинал на енглеском, *The Geographical Pivot of History*, The Geographical Journal, April 1904

[12] Макиндер, наведено дело,

Карл Хаусхофер, *Континентални блок: Берлин – Москва – Токио*, у књизи А. Дугин, *Основи геополитике 2 – просторно мислити*, Екопрес, Београд 2004, страница 284, оригинал на немачком 1941

[13] Александар Дугин, *Основи геополитике 1 – геополитичка будућност Русије*, Екопрес, Београд 2004, Део 6, одељци 3.9 и 3.10, страница 371, оригинал на руском 1997

[14] <http://serbian.ruvr.ru/2010/05/18/8047514.html>